

DN.se En utskrift från Dagens Nyheters nätupplaga, DN.se, 2013-07-24 20:11:19

Artikeln ursprungsadress: <http://www.dn.se/kultur-noje/skarpa-bilder-fangar-ett-annat-afrika/>

Skarpa bilder fångar ett annat Afrika

Publicerad 2013-04-09 09:08

ANNONS:

MATCHAD BOKA ANNONS HÄR »

I Jens Assurs bilder får schablonbilden av Afrika ge vika för nya bilder av kontinenten, präglade av storstadsliv, modernitet och vardag. Med utställningen "Africa is a great country" sluts en cirkel för fotografen själv.

Fotografierna är så stora det går att göra dem i ett enda stycke.

Flera linjer i Jens Assurs konstnärskap – eller journalistik, hur man väljer att benämna hans yrkesbana – löper samman här. Han påpekar det själv efter en stund i salarna på Liljevalchs.

Det är en utveckling som började i Somalia 1992, och som efter många resor i konfliktdrabbade områden på den afrikanska kontinenten så småningom ledde vidare till västvärldens problem, där projektet "Hunger" var en central del. I det låg fokus på vårt tillväxtberoende och närmast bulimiska förhållande till konsumtion. "Africa is a great country", som öppnar på lördag, länkar samman delarna.

– Mogadishu var när vi kom dit för drygt tjugo år sedan så nära man kan komma fullständig anarki. Jag tog en bild av en sjuårig pojke vars fot var helt söndertrasad. Reportern och jag hittade honom på ett provisoriskt akutsjukhus som Röda korset drev i ett ombyggt fängelse. Reportaget vi gjorde för Expressen fick ett väldigt genomslag och betydde mycket för mig: Jag insåg att det går att visa komplexa skeenden i en bild, och att det går att sprida kunskap och engagemang till en bred publik.

Hans blick sveper över väggarna, där bilderna mäter 2,5 gånger 3,5 meter. En är tagen från ett hustak i Johannesburg, man ser tydligt såväl de tvättsträckshängda plaggen på en terrass i förgrunden som ett tv-torn långt bort. På ett annat fotografi strosar några kvinnor på en ödslig parkeringsplats utanför en inomhusgalleria. En bild visar en landningsbana med svarta märken av flygplanshjul. Allt är skarpt.

Idén hade funnits där ett tag – att visa livet som det ter sig i många afrikanska städer, ett stadsliv som få i Sverige eller västvärlden känner till, ett liv långt från de katastrofer som "Afrika" ofta förknippas med. I stället är det urbana miljöer präglade av livskraftig, vanlig vardag. På bilderna syns visserligen sopor, trångboddhet och smuts, men inga folkmassor, inget okontrollerbart kaos, ingen svält.

Ett år efter det att projektet inleddes med en lista på städer har Jens Assur varit i ett dussin med sin kamera, som Kairo, Maputo, Dar es-Salaam, Accra och Gaborone.

– Bara i två har jag känt att jag måste vara försiktig: Johannesburg och Lagos. I övrigt, nej. Jag har känt mig trygg och på flera resor haft med mig mina fyra barn, som är mellan tio månader och tio år. Barn är som vip-kort, många är väldigt förtjusta i dem.

Han beskriver kontakterna med folk på plats som lätt:

– **Jag upplever att jag som europé, eller svensk**, har haft lättare att få kontakt med afrikanen i gemen än jag ofta har haft i Asien eller för den delen i USA. Vi delar humor och referenser. Många har också varit väldigt positiva till själva projektet.

Arbetet har varit uppseendeväckande, och påmint om 1800-talsfotografering. Bilderna har tagits med en handbyggd storformatskamera, en tung pjäs på stativ med skynke och avtryckare i sladd. Bara med en sådan

JENS ASSUR

Fotograf och filmregissör född 1970, under åren 1990-97 anställd på Expressen, därefter frilansfotograf och filmregissör.

Har gjort projekt som "This is my time, this is my life" och "Thailand – a charter paradise".

"Hunger" (2009) bestod av fem böcker och en omfattande utställning som när den visades på Kulturhuset 2009 sågs av över 70 000 personer.

Har också gjort kortfilmer, som "Den sista hunden i Rwanda" och "Killing the chickens to scare the monkeys".

Inleder nu inspelningen av "Hot nasty teen" i Sundsvall, en kortfilm om äldre män som förgriper sig på tonårsflickor, med Brasse Brännström i huvudrollen.

"Africa is a great country" öppnar på Liljevalchs på lördag och pågår t o m den 2 juni.

apparat var det möjligt att komma upp i storlek utan att förlora i kvalitet, och få det oändliga skärpedjupet.

Hela projektet har också präglats av tillståndsformalia – lov att fotografera på en landningsbana i gryningen, till exempel, att komma upp och ut på hustaken eller in på hamnområdena.

– **Många platser lider av ”The big man syndrome**”, där alla beslut fattas högst upp. Är ”The big man” inte på plats, får man vänta. Det kan ta en dag, fem eller tio. Fast allra svårast var att få igenom alla rullar analog film genom säkerhetskontrollerna utan att röntga dem.

Han ler:

– Jag använder mig av tekniken ”charm and demand”. Det brukar gå bra.

Sedan rabblar han upp vad han ser som mest slående i de afrikanska storstäderna, som den växande medelklassen. Och närvaron av kinesiska investeringar, som enligt Världsbanken i dag uppgår till över 1 000 miljarder kronor per år, och som ofta inleds med bygget av en fotbollsarena för att få folk på gott humör. Och mobiltelefonins betydelse, som också förklarar varför Kinneviks mobilnätverksbolag Millicom delfinansierar utställningen.

Men Jens Assur talar också om problem – korruptionen, våldet, den hiskeliga trafiken – och konstaterar dystert att få kvinnor syns på bilderna. Fast nyfikenheten på en annan, modernare afrikansk kontinent tycks ligga rätt i tiden. Intresset för utställningen har varit stort och den kommer att turnera både i Sverige och i Afrika, i två parallella uppsättningar.

Vi går runt i rummen. Ser den täta fasaden till ett bostadshus, rakt framifrån, lägenhet invid lägenhet. På en annan bild syns badande i turkost bassängvatten, ovanför dem syns en gräsgrön kulle med eleganta, nybyggda villor och parhus i nyfunkisstil.

– Två städer skulle jag verkligen kunna tänka mig att bo i, säger Jens Assur sedan.

Kigali, och Lusaka.

Och just Rwanda, där Kigali är huvudstad, vill han återvända till igen. Bland annat till den by utanför staden han besökte mitt under folkmordet.

Han pratar lite långsammare nu, mer eftertänksamt.

– Även om uppdraget är behjärtansvärt och viktigt krävs en viss cynism för att kunna göra det. Att komponera bra bilder av döda människor. Man måste göra det, man måste kunna vara kallhamrad för att vara mjuk. Det var ett av skälen till att jag slutade åka till konfliktområden. Det kostar på.

Här, på väggarna: Ett knallrött stålskelett av en bergochdalbana. Ett kvarter av skräp, där sopsäckar, boskap, fågelskit, tvättlinor, oljefat och parabolantenner trängs på hustaken. En gågata med marknadsstånd, täckt av parasoller.

– **Att sitta i bilen på väg från ett folkmord** och äta småkakor. Det kan kännas ... ovärdigt. Samtidigt behöver man äta, man är hungrig, behöver sina digestivekex.

Han tystnar.

– Jag vill inte säga att det är fel, men det är komplext. Det påverkar.

Flera gånger har Jens Assur letat efter den lemlästade pojken i Mogadishu. Men han vet inte hur det gick för honom.

Sanna Torén Björling
sanna.bjorling@dn.se

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.